

Liite 2. HUSin ohje oppilaitoksille tartuntatautilain soveltamisesta

Tämä ohje koskee HUS-yhtymässä työharjoittelussa olevia ja heidän oppilaitoksiaan. Opiskelijoiden terveydenhuollosta vastaa Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö (YTHS). Johtajaylilääkärin ohjeessa ja sen liitteissä kuvattu toimintatapa on aloitettu 1.3.2018.

Työharjoitteluun osallistuvalla opiskelijalla on oltava tartuntatautilain 48 pykälän mukaisesti joko **rokotuksen tai sairastetun taudin antama suoja**. Työnantaja voi käyttää vain erityisestä syystä rokottamatonta opiskelijaa asiakas- ja potilastiloissa, joissa hoidaan tartuntatautien vakaville seuraamuksille alttiita potilaita tai asiakkaita. HUSissa tällaisia tiloja ovat kaikki asiakas- ja potilastilat sekä sairaan- ja potilaskuljetus. Vaatimus koskee kyseisissä tiloissa pääsääntöisesti tai toistuvasti työskenteleviä. Rokotukset ovat vapaaehtoisia.

Lisäksi vaaditaan tartuntatautilain 55 ja 56 pykälien mukainen terveydentilan selvitys **keuhkotuberkuloosista** ja **salmonellasta**. Tuberkuloosiselvitys koskee terveydenhuollon toimintayksiköissä harjoittelevia opiskelijoita. HUSissa terveydenhuollon toimintayksiköitä ovat sairaalat ja avohoitoyksiköt. Salmonellaselvitys koskee elintarviketyössä harjoittelevia, jotka työskentelevät HUS Runkopalvelujen potilas- ja henkilöstöruokailussa.

Oppilaitokset huolehtivat siitä, että opiskelijat saavat riittävästi tietoa tartuntatautilain mukaisista edellytyksistä toimia työharjoittelussa ja ohjaavat opiskelijan täyttämään HUSin itsearviointilomakkeen (Liite 4b). Se tulee täyttää vähintään kuukausi ennen työharjoittelun alkua.

Opiskelija vakuuttaa itsearviointilomakkeessa allekirjoituksellaan täyttävänsä sopivuuden tartuntatautilain mukaisiin tehtäviin työharjoittelussa. Selvityksen voi esittää suullisesti, mutta HUS suosittelee kirjallisen selvityksen esittämistä esihenkilölle työharjoitteluun tullessa. Sopivuuden varmistaminen on harjoittelupaikan lakisääteinen velvollisuus ja harjoittelujakso voi peruuntua, jos sopivuutta ei voida varmistaa.

Mikäli itsearvioinnin perusteella ilmenee puutteita rokotesuojassa tai mahdollisen tartuntataudin oireita, tulee opiskelijan olla välittömästi yhteydessä opiskeluterveydenhuoltoon puutteellisen rokotussuojan täydentämiseksi tai keuhkotuberkuloosin tai salmonellan poissulkemiseksi. Kun rokotussuoja on täydennetty tai keuhkotuberkuloosi tai salmonella on poissuljettu, opiskeluterveydenhuollon ammattilainen vahvistaa tämän opiskelijan itsearviointilomakkeeseen allekirjoituksellaan ja työharjoittelu voi alkaa. Oireinen opiskelija ei saa aloittaa harjoittelujaksoaan ennen oireiden syyn selvittämistä.

On huomioitava, että rokotuksen antama suoja ei muodostu heti. Seuraavasta taulukosta löytyy turvallinen harjoittelun aloitusaika.

Tartuntatautilain edellyttämät rokotukset tai taudin antama suoja	
Tuhkarokko	• MPR (tuhkarokko, sikotauti ja vihurirokko) -rokotus tai tuhkarokkorokotus. • Rokotukset tuhkarokkoa vastaan aloitettiin vuonna 1975 ja MPR-rokotukset neuvoloissa vuonna 1982. Ennen vuotta 1965 syntyneet tulkitaan tuhkarokon sairastaneiksi. • Suoja tuhkarokkoa vastaan on syntynyt, mikäli on sairastanut taudin tai saanut 2 x rokotuksen (MPR- tai tuhkarokkorokote). • Rokotussuoja täydennetään, jos opiskelija ei ole sairastanut tuhkarokkoa, ei ole saanut yhtään rokotetta tai on saanut vain yhden rokotteen tuhkarokkoa vastaan. • Harjoittelun voi aloittaa 14 vuorokauden kuluttua ensimmäisen rokoteannoksen ottamisesta.
Vesirokko	• Suomalaisista noin 95 % on sairastanut vesirokon 12 ikävuoteen mennessä. • Vesirokkorokotetta on tarjottu kansallisessa rokotusohjelmassa kaikille 1.1.2006 tai sen jälkeen syntyneille, jotka eivät ole sairastaneet vesirokkoa. • Suoja vesirokkoa vastaan on syntynyt, mikäli on sairastanut taudin tai saanut 2 x rokotuksen. • Rokotussuoja täydennetään, mikäli opiskelija ei ole sairastanut vesirokkoa, ei ole saanut yhtään rokotetta tai on saanut vain yhden rokotteen vesirokkoa vastaan. • Harjoittelun voi aloittaa 14 vuorokauden kuluttua ensimmäisen rokoteannoksen ottamisesta.
Kausi-influenssa	• Kausi-influenssarokotus vuosittain: uusitaan joka syksy ennen influenssakauden alkua. • Sairastettu tauti ei anna suojaa seuraavalle tai kuluvalle kaudelle. • Tarkista yksiköstäsi, voitko aloittaa harjoittelun, jos et ole saanut rokotetta.
Hinkuyskä	• Jos työskentelee pääsääntöisesti tiloissa, joissa hoidetaan alle 1-vuotiaita lapsia (kaikki Uuden lastensairaalan potilaita hoitavat yksiköt, kaikki lasten päivystykset ja lasten osastot muissa HUS-sairaaloissa, synnytysosastot ja synnyttäneiden yksiköt, perhepesähotelli). • dtap-rokote: suoja kurkkumätää, jäykkäkouristusta ja hinkuyskää (difteria, tetanus ja pertussis) vastaan, erillistä hinkuyskärokotetta ei ole toistaiseksi saatavilla. • dtap-rokote hinkuyskää vastaan uusitaan 5 vuoden välein. • dtap-rokote annetaan vasta, kun edellisestä dT-rokotuksesta (kurkkumätä, jäykkäkouristus) on kulunut 2 vuotta. • Opiskelijaterveydenhuollon ei tule tilata dtap-rokotetta turhaan varastoon, vaan rokote kannattaa tehostaa vasta siinä vaiheessa, kun opiskelija on menossa hinkuyskäsuojan osalta vaadittavaan työharjoittelupaikkaan. • Harjoittelun voi aloittaa 14 vuorokauden kuluttua ensimmäisen rokoteannoksen ottamisesta.

Tartuntatautilain edellyttämät terveydentilan selvitykset	
Tuberkuloosi	Tuberkuloosikysely toteutetaan: • uuden työharjoittelun alkaessa, jos edellisestä on kulunut yli 2 vuotta • työharjoittelun aikana, jos opiskelija on altistunut tartuntavaaralliseen tuberkuloositapaukselle. Keuhkoröntgenkuva otetaan <u>aina, jos</u> • on tuberkuloosiin viittaavia oireita. Keuhkoröntgenkuva otetaan <u>oireettomilta vain, jos</u> • on aiemmin sairastanut tuberkuloosin. • on altistunut tartuntavaaralliselle tuberkuloositapaukselle. • on toiminut terveydenhuollossa tai ollut potilaana yhtäjaksoisesti vähintään 3 kuukautta THL:n maalistan tuberkuloosin riskimaassa. • on syntynyt THL:n maalistan tuberkuloosin riskimaassa. • on asunut vähintään 12 kuukautta THL:n maalistan tuberkuloosin riskimaassa. • Oireettomalta ei tarvitse uusia keuhkoröntgenkuvaa uuden työharjoittelujakson alkaessa 2 vuoden välein, vaan tuberkuloosikysely riittää ja mikäli tulisi esille oireita, otetaan keuhkoröntgenkuva. Annetaan opiskelijalle informaatiota tuberkuloosin oireista ja ohjataan olemaan viipymättä yhteydessä opiskeluterveydenhuoltoon, mikäli kyseisiä oireita ilmaantuu.
Salmonella	Kaikille elintarviketyöhön harjoitteluun tuleville opiskelijoille tehdään oirekysely ja annetaan informaatiota elintarviketyön hyvistä hygieniakäytännöistä. Jos elintarviketyötä tekevällä on parhaillaan tai hänellä on ollut edeltävän kuukauden aikana ripulitauti, otetaan F-BaktNhO (22405). Lisäksi ohjataan olemaan viipymättä yhteydessä terveydenhuoltoon, mikäli ilmaantuu ripulitauti tai esim. perheenjäsenellä todetaan salmonellatartunta tai kuumeinen ripulitauti, ks. toimenpideohje THL:n verkkosivuilta. Vastasyntyneiden osastoilla ja äidinmaitokeskuksissa työskenteleviltä sekä oireettomilta opiskelijoilta matkan jälkeen on poistunut vaatimus rutiininomaisesta ulosteen salmonellaviljelystä.

Muuta huomioitavaa

HUSiin työharjoitteluun tulevat opiskelijat kuuluvat B-hepatiittirokotusten (kolmen rokotteen sarja) kohderyhmään osana kansallista rokotusohjelmaa, ks. rokotukseen oikeutetut opiskelijat [THL:n verkkosivuilta](#). Rokotukset tulisi aloittaa opiskelun alkuvaiheessa siten, että ainakin kaksi annosta rokotetta on annettu ennen kuin opiskelija aloittaa työharjoittelun, jossa hänellä on riski saada B-hepatiittitartunta.

Käsien ihon on oltava kunnossa harjoittelujaksolle tultaessa. Opiskelijalla ei saa olla geeli- tai rakennekynsiä. MRSA- tai muita resistenttejä bakteereja etsitään viljelyillä vain sairaalan infektioidentorjuntayksikön erillisen pyynnön perusteella.

Ennen harjoittelujaksoa opiskelijan on tiedettävä tavanomaiset varotoimet ja harjoittelujakson aikana toteutettava niitä jokaisen potilaan hoidossa. Tavanomaiset varotoimet sisältävät mm. oikean käsihygienian, verivarotoimet, suojainten käytön ja eritetahradesinfektion. Opiskelijalle sattuneessa veritapaturmatilanteessa on aina välittömästi neuvoteltava potilaan hoidosta vastaavan lääkärin tai päivystävän lääkärin kanssa veritartuntariskin arvioimiseksi.

Opiskelijoille sattuneista biologisista altistumisista ilmoitetaan HUS-riskit-ohjelman kautta.